

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 458/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Zuzanou Semanovou, Garbiarska 5, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 Tos 51/2023 z 12. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Tos 51/2023 z 12. júna 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Sťažovateľka zároveň navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj jemu predchádzajúce uznesenie prvostupňového súdu a vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka si uplatňuje proti krajskému súdu finančné zadost'učinenie vo výške 2 000 eur aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z príloh pripojených k ústavnej sťažnosti sťažovateľky vyplýva nasledujúci stav veci:

Po tom, čo bolo rozhodnutím Okresnej prokuratúry Košice I zastavené trestné stíhanie proti sťažovateľke z dôvodu, že v čase spáchania skutku (krivé obvinenie, nebezpečné prenasledovanie, vydieranie, nebezpečné vyhrážanie a ohováranie, pozn.) nebola trestne zodpovedná pre nepričetnosť, prokurátor podal na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) návrh na uloženie ochranného liečenia ústavnou formou. Okresný súd uznesením č. k. 7 Nt 1/2020 z 13. apríla 2023 podľa § 73 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov uložil sťažovateľke ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou.

Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka sťažnosť, ktorou sa domáhala, aby krajský súd zrušil predmetné rozhodnutie ako nedôvodné a upustil od uloženia ochranného liečenia voči nej. Krajský súd napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľky ako nedôvodnú.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti pomerne nekoherentným spôsobom namietala dôvodnosť znaleckého dokazovania na prvostupňovom súde. Sťažovateľka si na vlastné náklady dala vypracovať znalecký posudok č. 14/2021 z 1. novembra 2021 znalkyňou [REDAKOVANÉ]. Prvostupňový súd ale pre rozpor v záveroch tohto znaleckého posudku a znaleckého posudku v pôvodnom konaní (ktorý bol základom pre záver o duševnej poruche sťažovateľky a ktorý mal za následok zastavenie trestného stíhania proti nej, pozn.) nariadil kontrolné znalecké dokazovanie (ktorého záverom bolo odporúčanie na ochranné liečenie ambulantnou formou, a nie ústavnou formou, ako navrhol prokurátor, pozn.). Sťažovateľka ale namietala, že pôvodný znalecký posudok [REDAKOVANÉ] bol ešte z roku 2019, a preto bol neaktuálny, neplatný, a teda neexistoval. Súdny mali podľa sťažovateľky prihliadať iba na ňou predložený znalecký posudok. Okrem toho sťažovateľka zdôraznila, že pravidelne navštevuje psychiatrickú ambulanciu [REDAKOVANÉ], no nie preto, žeby trpela duševnou poruchou, ani preto, žeby jej tieto návštevy pomáhali, ale z dôvodu, aby jej súdy dali pokoj. Súdy podľa sťažovateľky nerešpektovali výpovede a závery MUDr. [REDAKOVANÉ] a MUDr. [REDAKOVANÉ] a rozhodli iba na základe nepotrebného znaleckého posudku Ústavu pre znaleckú činnosť Psychológia a psychiatria spol. s r. o., ktorý vykonali Doc. [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ].

4. Okrem toho sťažovateľka opakovala, že počas celého konania (o návrhu prokurátora o nariadenie ochranného liečenia, pozn.) sa súdy vôbec nezaoberali dôvodmi podávania trestných oznámení sťažovateľkou (ktoré viedli k jej trestnému stíhaniu, pozn.), hoci na to počas celého konania poukazovala. Orgány činné v trestnom konaní jej trestné oznámenia nevyšetřili a dokonca nevypočuli ani samotnú sťažovateľku.

5. Sťažovateľka teda uzavrela, že krajský súd sa v napadnutom uznesení nevysporiadal s jej sťažnostnými námietkami a rovnako neobsahuje dostatočné a zákonné odôvodnenie dôvodov zamietnutia jej sťažnosti. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu preto považuje za nepreskúmateľne, zmätočné a arbitrárne. Podľa sťažovateľky v čase rozhodovania krajského súdu existoval iba jeden platný znalecký posudok, a to posudok MUDr. [REDAKOVANÉ], ktorý si dala vyhotoviť sťažovateľka a podľa ktorého neexistuje dôvod na uloženie ochranného liečenia sťažovateľke, a preto malo byť konanie o návrhu prokurátora zastavené ako nedôvodné. Tým, že sa tak nestalo, jej bolo uložené ochranné liečenie, na ktoré neexistuje žiadny zákonný dôvod a ani žiadny právny podklad.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením krajského súdu.

7. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Krajský súd sa napadnutým uznesením stotožnil so závermi okresného súdu v jeho rozhodnutí, ktorým bolo sťažovateľke uložené ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou, pričom uviedol: „Okresný súd na viacerých verejných zasadnutiach vykonal dokazovanie výsluchom znalkyň, ktoré v predmetnej veci podávali znalecké posudky, ošetrojúceho lekára [REDAKOVANÉ] a vzhľadom na skutočnosť, že závery znalcov a znalecké posudky sa javili protichodné, súd nariadil znalecké dokazovanie a vypracovanie kontrolného znaleckého posudku Ústavom pre znaleckú činnosť Psychológia a psychiatria, spol. s r. o. (ďalej len ústav) za účelom vyšetrovania duševného stavu [REDAKOVANÉ]. Okresný súd svoje rozhodnutie podrobne odôvodnil, poukázal na priebeh doterajších verejných zasadnutí a s týmto záverom okresného súdu sa krajský súd v celom rozsahu stotožňuje, pretože aj podľa názoru krajského súdu zo záverov znaleckého posudku Ústavu vyplýva, že [REDAKOVANÉ] zistili prítomnosť bludovej poruchy, táto porucha hlboko narušia psychické fungovanie chorého, prejavuje sa bludmi, poruchou kontaktu s realitou a nekritickosťou prítomnosti ochorenia. Prebieha chronicky, má trvalý charakter a z hľadiska vyliečenia má nepriaznivú prognózu. Aj napriek skutočnosti, že táto navštevuje psychiatra, kde má vytvorený kvalitný terapeutický vzťah, dobrovoľné podrobovanie sa tejto ambulantnej psychiatrickej liečbe je však nepredikovateľné a vzhľadom k tomu, že menovaná z psychiatrického hľadiska predstavuje pre spoločnosť nebezpečenstvo pri dekompenzácií chronickej psychickej poruchy, ktorou trpí, navrhol Ústav nariadiť psychiatrické ochranné liečenie ambulantnou formou.“

9. Základnou výhradou sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu krajského súdu je jej tvrdenie, že v predmetnom konaní (o uložení ochranného opatrenia, pozn.) nebolo potrebné nariadovať kontrolné znalecké dokazovanie, pretože pri rozhodovaní mal okresný súd vychádzať iba z ňou predloženého znaleckého posudku. Tento predpoklad je ale nesprávny. Sťažovateľka vlastne požadovala, aby súdy neprihliadali na pôvodný znalecký posudok, ktorý bol základom pre zastavenie trestného stíhania sťažovateľky z dôvodu jej nepríčetnosti. V následnom konaní o návrhu na nariadenie ochranného opatrenia ale konajúce súdy nemohli ignorovať závery znaleckého dokazovania, ktoré bolo v konečnom dôsledku podnetom na podanie takéhoto návrhu zo strany prokurátora. Okresný súd preto postupoval správne a neignoroval ani dôkazy (súkromný znalecký posudok, výpovede ošetrojúcich lekárov), ktoré predložila sťažovateľka, ale ani dôkazy (znalecký posudok zo zastaveného trestného konania), ktoré boli podkladom na podanie návrhu na rozhodnutie o ochrannom opatrení. Pretože tieto sa javili ako protichodné, jediným správnym postupom v takomto prípade bolo nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania.

10. Zároveň sa súdy rozhodujúce o návrhu na nariadenie ochranného opatrenia nemohli zaoberať obsahom trestných oznámení podávaných sťažovateľkou, pretože predmetom konania, ktorého výsledkom bolo napadnuté uznesenie krajského súdu, bol iba tento konkrétny návrh na nariadenie ochranného opatrenia, a nie posudzovanie trestných oznámení podaných sťažovateľkou v minulosti.

11. Sťažovateľka teda vo svojej ústavnej sťažnosti nedokázala identifikovať žiadne sťažnostné dôvody, s ktorými sa krajský súd v napadnutom uznesení nevysporiadal. Namiesto toho uviedla iba námietky (nezákonnosť a nadbytočnosť kontrolného znaleckého dokazovania a nezaobranie sa trestnými oznámeniami v konaní o uložení ochranného opatrenia, pozn.), ktoré vo všeobecnosti smerovali proti postupu okresného súdu. Tieto námietky, resp. tvrdenia ale ústavný súd vzhľadom na už uvedené závery považoval za fundamentálne nesprávne, a to z dôvodu, že jednak nemali podklad v skutkovom stave, resp. boli skôr želaním alebo fikciou sťažovateľky (znalecký posudok zo zastaveného trestného konania je neaktuálny, nezákonný, a teda neexistuje) a jednak neboli relevantné pre konanie o uložení ochranného opatrenia (trestné oznámenia sťažovateľky podávané v minulosti). Takéto námietky sťažovateľky preto nemajú žiadnu súvislosť s možnosťou porušenia jej základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý súdny proces. Naopak, ochranné opatrenie vo forme psychiatrického ochranného liečenia ambulantnou formou bolo sťažovateľke v tomto prípade uložené zákonným spôsobom a za splnenia všetkých relevantných zákonných podmienok. Napadnuté uznesenie krajského súdu na tieto okolnosti reflektovalo, a preto ním krajský súd správne zamietol sťažnosť sťažovateľky proti prvostupňovému rozhodnutiu.

12. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05), prípadne z iných dôvodov. Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vyčítaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojim konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

13. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že medzi okolnosťami namietanými sťažovateľkou na jednej strane a ňou označeným základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na strane druhej neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí tejto časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

14. Vzhľadom na tento záver ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ako ich špecifikovala v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu